

Sygn. akt I ACa 1626/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik (spr.) SSA Teresa Rak
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa W. S.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego Z. C. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 1 września 2015 r. sygn. akt IX GC 1202/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że kwotę 156.194,87 zł obniża do kwoty 148.194,87 zł (sto czterdzieści osiem tysięcy sto dziewięćdziesiąt cztery złote 87/100);

2. oddala apelację w pozostałym zakresie.

SSA Teresa Rak SSA Anna Kowacz-Braun SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I A Ca 1626/15

UZASADNIENIE

Powód W. S. jako dalszy podwykonawca wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych: (...) spółki z o.o. w W. (inwestora) oraz Z. C. (1) (wykonawcy) kwoty 256.194,87 zł z ustawowymi odsetkami od 3 marca 2014r. tytułem reszty wynagrodzenia za roboty budowlane.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany Z. C. (1) wniósł o oddalenie powództwa, zarzucając, że prace, za które powodowy podwykonawca żąda wynagrodzenia, nie zostały odebrane ze względu na liczne usterki.

Pozwany inwestor (...) spółka z o.o. w sprzeciwie wniósł o oddalenie powództwa, ponieważ:

- 1/ prace, za które powodowy podwykonawca żąda wynagrodzenia, nie zostały odebrane ze względu na liczne usterki;
- 2/ umowa generalnego wykonawcy z pozwanym wykonawcą Z. C. jest nieważna, gdyż Z. C. był wówczas prezesem zarządu generalnego wykonawcy (art. 210 K.s.h.), a tym samym pozwany Z. C. i jego podwykonawcy nie są podwykonawcami pozwanego inwestora;
- 3/ pozwany inwestor nie został zawiadomiony o umowie Z. C. z powodem;
- 4/ sumy 3.654 zł powód żąda tytułem wynagrodzenia za prace dodatkowe zamówione u niego przez nieuprawnionego do tej czynności kierownika budowy generalnego wykonawcy, o czym pozwany inwestor nie wiedział;
- 5/ w zakresie sumy 75.000 zł roszczenie powoda wygasło przez potrącenie z roszczeniem pozwanego Z. C. z tytułu nieusuwalnych wad elewacji;
- 6/ pozwanemu Z. C. przysługują dalsze potrącenia, w szczególności z tytułu kary umownej za opóźnienie.

Sąd Okręgowy w Krakowie wydał w dniu 1 września 2015r wyrok częściowy w którym zasądził od Z. C. (3) na rzecz powoda kwotę 156.194,87 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 marca 2014r.

Za podstawę faktyczną wyroku Sąd przyjął następujący stan faktyczny:

Pozwany inwestor umową z 16 września 2011 r. [k.167] zamówił u (...) Sp. z o.o. wykonanie budynku mieszkalnego.

W dniu 17 września 2011r. (...) sp. z o.o. zawarła umowę z pozwanym wykonawcą [k.677] – jednocześnie prezesem zarządu (...) Sp. z o.o. - na wykonanie robót budowlanych i wykończeniowych określonych w Dokumentacji Technicznej.

Umową z 26 września 2012r. [k.43] powodowy dalszy podwykonawca zobowiązał się wobec pozwanego wykonawcy do wykonania elewacji z bloczków (...) ((...)) wraz ze ścianką dzielącą na klatce schodowej z powierzonego materiału.

Powód zgłosił pozwanemu wykonawcy elewację i ścianę na klatce do odbioru, lecz pozwany odmówił odbioru ze względu na wady [protokół odbioru k.56]. Pozwany podniósł 57 wad (przede wszystkim wyszczerbienia cegieł elewacyjnych, nieuzupełnione spoiny. Przedstawiciel powoda (jego podwykonawca B. T.) podpisał protokół wskazując przy podpisie, iż składa zastrzeżenia do protokołu ujęte w piśmie z 9 października 2013r. W piśmie tym [k.61] powód zakwestionował podstawy do odmowy odbioru. Wg. powoda w trakcie wspólnego przeglądu elewacji w dniu 4 października 2013r. przedstawiciele pozwanego zwrócili uwagę tylko na 6 wad: 4 oznaczone numerami 53-56 w protokole (3 nierówności oraz jedna fuga do uzupełnienia) i 2 braki taśmy rozprężnej. Powód oświadczył, iż w dniu 9 października 2013r. dokonał ponownego przeglądu robót i stwierdził, że wyszczerbienia (23 wady) są spowodowane wadami cegieł elewacyjnych dostarczonych przez pozwanego. Kolejne 22 wady miały dotyczyć zabrudzeń i nieuzupełnionych spoin, co wg. powoda jest kwestią estetyczną, a ponadto za wiele zabrudzeń odpowiadają inne ekipy. Powód zobowiązał się do usunięcia wad nr 53-56 oraz zastosowania taśmy rozprężnej w 5 miejscach (wady nr 1,2,22,39,51).

(...) Sp. z o.o. i pozwany inwestor nie byli w stanie uzgodnić wspólnego odbioru. (...) sporządził jednostronny protokół odbioru budynku (wraz z elewacją i ścianką klatki schodowej wykonanych przez powoda) w dniu 10 grudnia 2013r. i w dniu 12 grudnia 2013r. przedłożył go inwestorowi oraz odmówił udziału w odbiorze rozpoczętym przez inwestora 19 grudnia 2013r. i zakończonym 13 stycznia 2013r. W jednostronnym protokole [k.348] pozwany inwestor w zakresie robót powoda (p.VI.8) zarzucił (...) Sp. z o.o. zabrudzenia i wykruszające się spoiny oraz brak boniowania. W protokole (doręczonym (...) Sp. z o.o.) pozwany inwestor złożył oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenia ze względu na brak boniowania o 75.000 zł netto (p.VIII.5) oraz wstrzymał część wynagrodzenia w wysokości 25.000 zł netto do czasu usunięcia wykwitów na elewacji (p.VIII.6.10).

Pismem z 20 stycznia 2014r. [k.97] pozwany wykonawca wezwał powoda do stawienia się w dniu 24 stycznia 2014r. w sprawie usunięcia wad pod rygorem potraktowania nieobecności jako zgody na potrącenie z wynagrodzenia 25.000,00 zł.

Pismem z 21 stycznia 2014r. pozwany wykonawca złożył powodowemu podwykonawcy oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenia o 75.000 zł i wstrzymaniu zapłaty 25.000 zł do czasu usunięcia wykwitów oraz oświadczył, że nie zaspokaja to roszczenia z tytułu zamówienia na koszt pozwanego nadmiernej ilości cegieł (...) oraz kosztu naprawy szyb i obróbek blacharskich zniszczonych w trakcie wykonywania robót powoda.

W dniu 19 lutego 2014r. powód wezwał pozwanego inwestora [k.69] i pozwanego wykonawcę [k.73] do zapłaty dochodzonej sumy 256.194,87 zł ujętej w fakturach z 2 września 2013r. [k.67] i 16 października 2013r. [k.66].

Powyższy stan faktyczny Sąd uznał za niesporny i został ustalony w oparciu o oświadczenia stron (art. 229 i 230 K.p.c.) i kserokopie dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana.

W ocenie Sądu Okręgowego, protokół odbioru jest tylko pokwitowaniem spełnienia świadczenia wykonawcy i nie może być bezwzględny warunkiem wymagalności wynagrodzenia (por. wyrok SA w Krakowie w wyroku z 19 marca 2008 roku, I.ACa.147/08), gdyż umożliwiałoby to zamawiającemu roboty jednostronne uniemożliwienie się ziszczenia sił warunku wymagalności wierzytelności. Budynek został oddany inwestorowi i pozwany wykonawca nie może podnosić braku odbioru między wykonawcą i podwykonawcą jako przyczyny niewymagalności wynagrodzenia podwykonawcy. Pismem z 21 stycznia 2014 roku pozwany wykonawca wykonał wobec powodowego podwykonawcy tylko dwa uprawnienia z rękoi. Złożył oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenia o 75 000 złotych oraz zażądał usunięcia wad, przy czym na wypadek nieusunięcia tych wad ograniczył ewentualne obniżenie wynagrodzenia do dwudziestu pięciu tysięcy złotych. Zatem w sumie pozwany wykonawca może mieć prawo do obniżenia wynagrodzenia co najwyżej o 100 000 złotych.

Niniejszym wyrokiem częściowym sąd nie przesądził, czy pozwanemu wykonawcy przysługują wobec powodowego podwykonawcy ewentualnie jeszcze inne uprawnienia z rękoi. Na chwilę zamknięcia rozprawy pozwany ujawnił tylko dwa oświadczenia stanowiące wykonanie uprawnień z rękoi zawarte w piśmie z 21 stycznia 2014 roku.

Pozwany wykonawca nie zakwestionował wysokości dochodzonej przez powoda reszty wynagrodzenia za roboty wykonane w oparciu o umowę stron. Dlatego, niezależnie od ustalenia w dalszym toku postępowania zasadności oświadczeń z 21 stycznia 2014 roku, powodowi na podstawie artykułu 647 K.c. przysługuje dochodzone wynagrodzenie pomniejszone co najwyżej o sumę 100 000 zł. Dlatego sąd niniejszym wyrokiem częściowym w stosunku do pozwanego wykonawcy uwzględnił powództwo z wyjątkiem sumy 100 000 zł, o której sąd orzeknie wyrokiem końcowym.

Sąd dodał, iż przeoczył, że powód dochodzi wynagrodzenia brutto, a oświadczenia pozwanego z 21 stycznia 2014 roku dotyczyły kwot netto. Przy zastosowanym w fakturach powoda 8% Vat oświadczenia pozwanego na sumę 100 000 zł netto dotyczą w istocie sumy 108 000 złotych.

W swoim sprzeciwie pozwany wykonawca wspomina jeszcze o innych rozliczeniach, o jakichś potrąceniach z tych nadmiernego zamówienia bloczków z cegły (...) oraz innych materiałów oraz z ponad programowego zużycia zaprawy murarskiej. Jednakże w swoim sprzeciwie pozwany nie powołał się na jakiegokolwiek oświadczenia o potrąceniu, oświadczenia takie nie zostały także załączone do sprzeciwu i dlatego nie mogły zostać uwzględnione.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany Z. C. (1), zarzucając:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na:

- naruszeniu zasady swobody umów, tj. art. 353¹ kodeksu cywilnego poprzez uznanie, że protokół odbioru jest tylko pokwitowaniem spełnienia świadczenia wykonawcy i nie może być warunkiem wymagalności wynagrodzenia, w sytuacji w

której strony umowy wyraźnie postanowiły, że zapłata wynagrodzenia nastąpić miała po odbiorze robót dokonanych zgodnie z umową;

- naruszeniu art. 488 § 1 k.c. poprzez uznanie, że świadczenie strony powodowej powinno być spełnione w oznaczonym terminie, mimo, iż co innego wynika z postanowień umownych łączących Powoda z Pozwanym Z. C. (1);

2/ naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 227 w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd wniosku pozwanego Z. C. (1) o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków D. S. i E. J. - powołanych na okoliczność braku usunięcia wad w pracach wykonanych przez powoda i ustaleniu ich wartości, na okoliczność nierozliczenia się przez powoda z nadprogramowego zamówienia materiałów na budowę i ich wartości, które to okoliczności miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w szczególności na wysokość i zasadność roszczenie dochodzonego przez powoda;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania w uzasadnieniu do wyroku dlaczego sąd nie dopuścił w zakresie objętym wyrokiem częściowym wnioskowanych przez pozwanego dowodów, m.in. z przesłuchania świadków;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie jego dowolnej, a nie swobodnej oceny poprzez przyjęcie, że z okoliczności sprawy wynika, że roszczenie powoda o zapłatę wynagrodzenia było wymagalne, w sytuacji w której nie dokonano odbioru prac.

Na tej podstawie wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu apelacji, zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd I Instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjął za swoje oraz trafnie zastosował przepisy prawa procesowego i materialnego.

Pozwany kwestionuje prawidłowość postępowania dowodowego oraz trafność dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów, na podstawie których zostały poczynione ustalenia stanu faktycznego. Należy zatem zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania ani doświadczenia życiowego, a jedynie wykazanie takich okoliczności mogłoby stanowić o skutecznym postawieniu naruszenia wskazanego wyżej przepisu (por. orz. S.N. z 6.11.1998 II CKN 4/98). Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, przedstawianie własnej wizji stanu faktycznego opartej na dokonanej przez siebie odmiennej ocenie dowodów.

Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest bowiem podstawowym zadaniem sądu orzekającego wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygania kwestii spornych w warunkach niezawisłości na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 16.02.1996 II CRN 173/95). Zarzuty apelacji stanowią polemikę ze swobodną oceną dowodów przeprowadzoną przez sąd I instancji, której to ocenie nie można nic zarzucić, skoro ocena ta nie wykracza poza ramy określone w art. 233 k.p.c. i koncentrują się na próbie przeforsowania własnego stanowiska o winie powódki w rozkładzie pożycia.

Przesłanką wymagalności żądania wynagrodzenia za roboty budowlane jest ich wykonanie i przekazanie zamawiającemu, a nie spisanie formalnego protokołu obejmującego podpisy obydwu stron, zwłaszcza w sytuacji, jak w niniejszej sprawie, kiedy zamawiający odmawia podpisania protokołu powołując się na istnienie licznych jego zdaniem wad. Tymczasem istnienie wad w wykonanym obiekcie budowlanym co do zasady nie stanowi podstawy do odmowy jego przyjęcia, tylko do ich zgłoszenia wykonawcy i skorzystania z uprawnień jakie daje rękojmia, gwarancja lub treść

zawartej umowy (np. w zakresie kary umownej za wady). Jedynie takie wady, które uniemożliwiają korzystanie z obiektu i świadczą o braku zakończenia prac dają podstawę do odmowy przyjęcia przedmiotu robót.

Z art. 647 k.c. zawierającego definicję umowy o roboty budowlane wynika, że odebranie obiektu jest obowiązkiem inwestora (zamawiającego), zatem nie może on uzurpować sobie uprawnień do jednostronnej decyzji w tej kwestii. Zapisy umowy, które by nadawały zamawiającemu uprawnienie do jednostronnego decydowania o dokonaniu odbioru przedmiotu robót sprzeciwiałyby się naturze stosunku prawnego, jakim jest umowa o roboty budowlane (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 647 k.c.).

W sprawie niniejszej wady na które powołuje się pozwany nie uniemożliwiały korzystanie z obiektu, skoro pozwany jako wykonawca przekazał je swojemu zamawiającemu, a ostatecznie obiekt został odebrany przez inwestora i oddany do użytkowania.

Sąd nie zbagatelizował zarzutów pozwanego, gdyż w zakresie spornym obejmującym roszczenia pozwanego na kwotę 100.000 zł w zakresie obniżenia wynagrodzenia pozostawił do dalszego rozpoznania.

Ogólnikowe twierdzenia pozwanego o nierozliczeniu się z bloczków (...), czy innych materiałów pozostawionych na placu budowy, na obecnym etapie postępowania nie przybrały postaci konkretnego zarzutu, dlatego nie mogły podlegać rozpoznaniu. Pozwany nie skonkretyzował jaki użytek procesowy chce osiągnąć z tych faktów i nie przedstawił nawet konkretnych wyliczeń.

Postępowanie dowodowe z przesłuchania świadków i stron będzie kontynuowane na okoliczności sporne.

Apelacja odniosła skutek jedynie w zakresie podatku od towarów i usług, albowiem Sąd przez omyłkę nie uwzględnił tego elementu jako obligatoryjnego składnika wynagrodzenia za wykonane roboty.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnie Sąd I Instancji w orzeczeniu kończącym sprawę na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

SSA Józef Wąsik Anna Kowacz – Braun SSA Teresa Rak